

ENDOKRİN

ve

METABOLİZMA HASTALIKLARI

Editör
Zeynep ÇETİN

Hipokrat
Yayıncılık

ENDOKRİN

ve

METABOLİZMA HASTALIKLARI

Editör
Zeynep ÇETİN

Hipokrat
Yayıncılık

©2022 Endokrin ve Metabolizma Hastalıkları

ISBN: 978-625-7399-84-5

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editör

Dr. Öğretim Üyesi Zeynep ÇETİN

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Proje Koordinatörü

Meryem YAVUZ

(MediHealth Academy)

Grafik-Tasarım

Fatih Şamil ULUDAĞ

Dilaver Emin KORKMAZ

Elif ÖZDİL

(MediHealth Academy)

Baskı-Cilt

Ankara Özgür Matbaacılık Basım Yayın Dağ. San. Tic. A.Ş.

1250 Cadde No: 25 Ostim OSB Yenimahalle / Ankara

Sertifika No: 46821

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad.No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05-15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Önsöz

Değerli Meslektaşlarım,

Gelişen ve değişen dünyada, insan gündemini en sık meşgul eden konuların başında hiç şüphesiz sağlık gelmektedir. Teknolojik gelişmelerin bir yandan tıbbın ilerlemesini sağlarken, diğer taraftan yeni hastalıkların da ortaya çıkmasına yol açması, sağlık profesyonellerinin mesleki birikimlerinin her zaman dinamik ve güncel olmasını gerektirmektedir. Güncel literatüre ulaşmak için kitaplar kuşkusuz en önemli araçlardır. Biz de birçok farklı branştan hekim arkadaşlarımız ile bir araya geldik ve elinizdeki bu kitabı günümüz tıbbına paralel şekilde hazırlayarak kullanımınıza sunduk.

Endokrin organlar, sinir sistemi ile beraber vücut fonksiyonlarının sürekliliğini sağlamakla görevli önemli sistemlerden birini oluşturmaktadır. Bu sistemle ilgili hastalıklar da başta metabolizma ve tiroid hastalıkları olmak üzere, sağlık hizmetinin her basamağında sıkça karşılaşılan problemlerin başında gelmektedir. Tıbbın her alanında olduğu gibi endokrindeki gelişmeler de baş döndürücü hızla devam etmektedir. Bu nedenle pratik, güvenilir ve başucu kaynağı olarak kullanılacak kaynaklara ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Özellikle bu kaynakların anadilde olmasının, kullanımlarını daha da kolaylaştıracağı ortadadır. Bu hedeflerle hazırlanan kitabımızın başta endokrinoloji ve dahiliye uzmanları ve ihtisas öğrencileri olmak üzere, birçok farklı branştaki hekim arkadaşımıza yardımcı olması en büyük temennimizdir.

Bu kitabın ortaya çıkarılması fikrini sunan ve bunun için uyguladığımız yol haritasının her aşamasında yardım ve desteğini bizden esirgemeyen, değerli tecrübelerinden faydalanmamızı sağlayan saygıdeğer hocamız Prof. Dr. Aydın Çiççi'ye, birlikte uyum içinde çalışarak kitabımızı hazırladığımız yayın ekibime ve her zaman destekçim olan sevgili aileme sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım.

Kitabımızın Türk tıbbına faydalı olması dileğiyle...

Dr. Zeynep ÇETİN
Ankara, 2022

Yazarlar

Adem KARA

Yozgat Şehir Hastanesi

Alper AYYILDIZ

Eskişehir Şehir Hastanesi

Artuner VARLIBAŞ

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Aslıhan Dilara DEMİR

Amasya Üniversitesi Sabuncuoğlu Şerafeddin Eah İç Hastalıkları Kliniği

Atila ALTUNTAŞ

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Nefroloji Bilim Dalı, Isparta

Aydın ÇİFCİ

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Aykut ÇİMŞİR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Kliniği, Ankara

Ayşegül ALPCAN

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Barış Can DEMİRDELEN

Ankara Şehir Hastanesi

Begümhan BAYSAL

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı, Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi

Beril TURAN ERDOĞAN

Ankara Şehir Hastanesi

Bilge GÖZÜKARA

Ankara Şehir Hastanesi Genel Yoğun Bakım

Can Gökay YILDIZ

Tokat İl Ambulans Servisi Başhekimliği

Demet SARIDEMİR ÜNAL

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Deniz İNCAMAN

Kastamonu Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Didem ACARER BUGÜN

Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim Araştırma Hastanesi Endokrinoloji Polikliniği, İstanbul

Doğu KARAHAN

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

Ercan HASSA

Memorial Ankara Hastanesi Ortopedi

Endokrin ve Metabolizma Hastalıkları

Ersin KULOĞLU

Giresun Dereli İlçe Devlet Hastanesi İç Hastalıkları

Evin BOZKUR

Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Van

Göknur YILDIZ

Eskişehir Şehir Hastanesi

Güray CEYLAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Hakan DÜĞER

Kilis Devlet Hastanesi

Hamide PIŞKINPAŞA

Bakırköy Dr Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Hatice Zeynep ATLI

Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Hayri BOSTAN

Dışkapı Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Mahmut Sefa TAŞ

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Mehmet İSAKOCA

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Mehmet Sercan ERTÜRK

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Merve KORKMAZ YILMAZ

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları

Merve LEHİMCİOĞLU

Bursa Orhangazi Devlet Hastanesi

Mustafa BÜYÜKKÖR

Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Onkoloji Hastanesi

Necip NAS

Özel Siirt Hayat Hastanesi

Nurgül TÜKEL

Sultan Abdulhamid Han Eğitim Arastirma

Osman Fehmi BEYAZAL

Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi

Özgür Timuçin KUTLU

Isparta Şehir Hastanesi

Özlem Zeynep AKYAY

Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Esentepe, Şnaliurfa

Ramazan ÖNALAN

Yozgat Şehir Hastanesi

Rümeysa Selvinaz EROL

Seyrantepe Hamidiye Etfal Egitim Arastirma Hastanesi, Istanbul

Safiye Kübra ÇETİNDAG KARATLI

Eskipazar İlçe Devlet Hastanesi

Salih KARATLI

Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Seda KARSLI

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakirköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Seda TURGUT

Bakirköy Dr. Sadi Konuk Eğitim Araştırma Hastanesi

Semiha ÇALKAYA

Sivas Numune Eah Endokrinoloji Kliniği

Serkan TURSUN

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kırıkkale

Şebnem BURHAN

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi

Şenay DURMAZ CEYLAN

Alife Hospital

Ümran GÜL

Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Yasin Emrah SOYLU

Gümüşhane Devlet Hastanesi İç Hastalıkları

İçindekiler

Önsöz	i
Yazarlar.....	iii
İçindekiler.....	vii
1. Bölüm Endokrin Fizyolojisi.....	1-8
2. Bölüm Hipofiz Hiperfonksiyonu ve Hastalıkları.....	9-16
3. Bölüm Hipopituitarizm.....	17-21
4. Bölüm Diabetes İnsipidus / Uygunsuz ADH Salınım Sendromu.....	23-29
5. Bölüm Hipofiz Patolojilerinde Radyolojik Yaklaşım ve Bulgular.....	31-38
6. Bölüm Metabolik Sendrom	39-43
7. Bölüm İnsülin Direnci ve Prediyabet	45-50
8. Bölüm Diyabet Etiyopatogenezi, Tanı Yöntemleri, İzlem Parametreleri	51-55
9. Bölüm Tip 1 Diyabet	57-63
10. Bölüm Tip 2 Diyabet	65-70
11. Bölüm Gestasyonel ve Pregestasyonel Diyabet.....	71-79
12. Bölüm Sekonder Diyabet.....	81-87
13. Bölüm Diyabetin Akut Komplikasyonları.....	89-96
14. Bölüm Diyabetik Nöropati	97-101
15. Bölüm Diyabetik Ayak Yönetimi	103-111
16. Bölüm Diyabetik Nefropati	113-118
17. Bölüm Diyabetik Kalp-Damar Hastalığı.....	119-125
18. Bölüm Diyabetik Retinopati.....	127-133
19. Bölüm Oruç İbadeti ve Diyabet	135-142
20. Bölüm Diyabette Diyet Tedavisi.....	143-150
21. Bölüm Diyabette Oral Antidiyabetik Tedavi ve İlaçların Yan Etkileri.....	151-161
22. Bölüm Diyabette Parenteral Tedavi (GLP1'ler, Klasik İnsülin Tedavisi ve Pompa).....	163-169
23. Bölüm Hipoglisemi.....	171-181
24. Bölüm Tiroid Hormon Testi Sonuçlarının Yorumlanması	183-188
25. Bölüm Hipotiroidi	189-195
26. Bölüm Hipertiroidi	197-208
27. Bölüm Tiroiditler	209-215
28. Bölüm Gebelikte Tiroid Disfonksiyonları	217-221
29. Bölüm İyot Eksikliği: Tanı, Tedavi.....	223-227
30. Bölüm Tiroid Nodülü: Yaklaşım. Ne Zaman TİİAB?.....	229-233
31. Bölüm Guatr: Nedir? Ne Zaman Operasyon?.....	235-239
32. Bölüm Tiroid Kanseri.....	241-247
33. Bölüm D Vitamini: Kimleri, Nasıl Tedavi Edelim?	249-252
34. Bölüm Hipokalsemi, Hiperkalsemi	253-257
35. Bölüm Çinko, Magnezyum Eksikliği	259-264
36. Bölüm Hiperlipidemi-Ne Zaman Tedavi?.....	265-271
37. Bölüm Obezite: Medikal Yaklaşım. Ne Zaman İlaç? Hangi İlaç?	273-279
38. Bölüm Obezite: Cerrahi Yaklaşım. Ne Zaman, Kime Operasyon?	281-286

Endokrin ve Metabolizma Hastalıkları

39. Bölüm	Osteoporoz: Tanı-Tedavi.....	287-295
40. Bölüm	Adrenal İnsidentaloma.....	297-301
41. Bölüm	Adrenal Yetmezlik.....	303-312
42. Bölüm	Cushing Sendromu.....	313-319
43. Bölüm	Feokromasitoma.....	321-326
44. Bölüm	Primer Hiperaldosteronizm.....	327-335
45. Bölüm	Polikistik Over Sendromu.....	337-342
46. Bölüm	Hirsutizm (Aşırı Kılınma): Tanı-Tedavi.....	343-347
47. Bölüm	Jinekomasti.....	349-351
48. Bölüm	Puberte Gecikmesi ve Erken Puberte.....	353-359
49. Bölüm	Hipogonadizm.....	361-370
50. Bölüm	Malignitelerin Humoral Belirtileri.....	371-381
51. Bölüm	Kronik Pankreatit ve Pankreasın Endokrin Fonksiyonlarına Etkileri.....	383-388
	Dizin.....	389-390